

Foirm 54 Éilimh

Cáin Ioncaim – Éileamh ar Aisíocaíocht don bhliain 2023 (Éileamh ar Aisíocaíocht Cánach Coinneála ar Ús Taisce don bhliain 2023)

Ainm agus seoladh

Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí (UPSP)

Ná déan dearmad
d'UPSP a lua in
aon chumarsáid le
d'Oifig Ioncaim

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Má chomhlánaigh tú foirm(eacha) Dhearbhaithe chun stádas Díolmhaithe ó cháin DIRT a éileamh i dtaca le cuntas(ais) taisce saor-ó-cháin DIRT i 2023 cuir sa bhosca

Úsáid clúdach ar bith agus scríobh
“Saorhost” lastuas den Seoladh Fillte
Ní gá duit stampa a úsáid

Seoladh fillte

Nótaí

- Is cóir an fhoirm seo a úsáid chun éileamh a dhéanamh ar aisíocaíocht cánach ioncaim asbhainte ag an bhfoinse (mar shampla, blianachtaí, cúnaint, cáin choinneála ar ús taisce (DIRT), cáin iarchoimeáda díbhinne (DWT) srl). Má tá cúnaimh ar bith uait chun an fhoirm a chomhlánú déan teagmháil le d'Oifig Ioncaim.
- Má tá éileamh déanta agat cheana don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2023 ní gá duit an fhoirm seo a sheoladh ar ais.
- Féadfaidh a leithéidí seo a leanas an fhoirm seo a úsáid:
  - duine aonair
  - duine ag gníomhú faoi údarás duine aonair (comhairleoir cánach, srl)
  - seiceadóir nó riarthóir duine nach maireann (chun gnóthaí cánach roimh-bháis a thabhairt chun críche), nó
  - coiste, caomhnóir, iontaobhaí, srl mionaoisigh (leanbh faoi 18) nó duine faoi éagumas.

Má dhéanann tú an tuairisceán ar son duine eile (mar shampla, mar ghníomhaire, chaomhnóir, iontaobhaí, srl) luaigh an stádas ar an DEARBHÚ ar leathanach 6.

- Is féidir leat aisíocaíocht Cánach Coinneála ar Ús Taisce (DIRT) a éileamh, má bhí tú féin agus / nó do chéile nó pháirtneir sibhialta cibé acu
  - 65 bliana d'aois nó os a chionn roimh 1 Eanáir 2024 agus go raibh tú díolmhaithe ó cháin don bhliain 2023, nó
  - más faoi 65 bliana d'aois, faoi bhuan-éagumas mar gheall ar éiglíocht meabhrach nó coirp, gan bheith in ann tú féin a chothabháil agus go raibh méid do chreidmheasanna / fhaoisimh chánach níos mó ná do dliteanas cánach ioncam sa bhliain 2023.

Teorainneacha Díolúine: Tá tú díolmhaithe ó cháin don bhliain 2023 má tá tú **65 bliana d'aois nó os a chionn** agus gur lú d'ioncam iomlán (is é sin, ioncam comhlán lúide asbhaintí áirithe) ná na suimeanna seo a leanas:

Singil nó Baintreach nó Páirtneir Sibhialta Marthanach (fir / mná) €18,000
Lánúin Phósta nó Páirtneirí Sibhialta (Comhioncam) €36,000

Méadaítear na teorainneacha seo de €575 an duine don chéad agus don dara leanbh cleithiúnach agus €830 do gach leanbh cleithiúnach ina dhiaidh sin.

Murar mór ioncam go mór ná an teorainn díolúine d'fhéadfadh faoiseamh imeallach teacht i gceist. Tabhair faoi deara nach mbaineann an ráta cánach d'fhaoiseamh imeallach ach le daoine atá 65 bliana d'aois nó os a chionn.

- Tá an fhoirm seo oiriúnach do dhaoine **faoi 65 bliana d'aois** má tá a ndliteanas cánach clúdaithe ag a gcreidmheasanna cánach pearsanta.
- Ma tá foirm(eacha) Dhearbhaithe comhlánaithe agat i dtaca le cuntas(ais) taisce saor-ó-cháin DIRT i 2023 is féidir go mbeadh tú i dteideal aisíocaíocht DIRT asbhainte sa tréimhse 1 Eanáir 2023 go dtí an dáta ar tháinig do chuntas(ais) chun a bheith saor-ó-cháin DIRT.
- Teorainn Ama ar Éilimh Aisíocaíochta**
Ní mór duit éileamh a dhéanamh ar aisíocaíocht chánach taobh istigh de cheithre bliana tar éis dheireadh na bliana cánach lena mbaineann an t-éileamh. Mar shampla, ní mór éilimh do 2020 a bheith déanta faoi 31 Nollaig 2024.

Ráiteas Ioncaim don bhliain 2023

IONCAM		
Mionsonraigh gach foinse ioncaim, mar shampla *Pinsean Stáit, Pinsean Baintrí, Baintrí Fir nó Pháirtnéara Sibhialta Mharthanaigh, Sochar Breoiteachta, Sochar Cuardaitheora, Pinsin Choigríche (mar shampla, Pinsean DWP na Ríochta Aontaithe, Pinsean na Stát Aontaithe), Blianacht / Cúnant, Ús Taisce, Cíosanna (seachas cíosanna inghlactha le haghaidh "Faoiseamh Ligean–Seomra"), Feirmeoireacht, Táillí, Iocaíochtaí Cothabhála (faoi shocruithe infheidhmithe), srl. Más pósta nó i bpáirtnéireacht shibhialta agus faoi chomheasúnú, breac isteach d'ioncam féin maraon le hioncam do chéile nó pháirtnéara shibhialta agus luaigh an mbaineann foinse an ioncaim le "Tú Féin", "Do Chéile" nó "Do Pháirtnéir Sibhialta"	Ioncam Comhlán roimhcháin (l gcás dáiltfaispeáin an dáileadhíomlán agus an cháiniarchoimeáda díbhinne)	Cáin asbhainte nó cáin iarchoimeáda mar is iomchuí
	€	€
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
IOMLÁN		
Ní mór gach deimhniú nó dearbhán de cháin asbhainte (amhail deimhnithe DIRT, Foirm R185, comhdhuillí díbhinne, srl) a choinneáil ar feadh sé bliana toisc go bhféadfaidh sé go n-iarrfar ort iad a sheoladh isteach má roghnaítear d'éileamh chun scrúdú sonraithe a dhéanamh air.		

*Íocaíochtaí, Sochair nó Pinsin Leasa Shóisialaigh

Áirítear i bpinsin Leasa Shóisialaigh méid bunúsach móide méid breise sa chás go bhfuil cleithiúnaí aosaithe ag an éilitheoir. Breac isteach an méid iomlán (is é sin, an méid bunúsach móide an méid breise do chleithiúnaí aosaithe)

- faoi "Tú Féin" más é / í do chéile nó pháirtnéir sibhialta an cleithiúnaí aosaithe chun críocha leasa shóisialaigh. Sa chás seo tá an Creidmheas Cánach Fostaí ag dul duit
- faoi "Do Chéile nó Pháirtnéir Sibhialta" más tusa an cleithiúnaí chun críocha leasa shóisialaigh. Sa chás seo tá an Creidmheas Cánach Fostaí ag dul do do chéile nó pháirtnéir sibhialta.

Éileamh ar Chreidmheasanna Cánach don bhliain 2023

Creidmheas Cánach Pearsanta

Cuir sa bhosca is iomchuí duit do 2023

Singil Pósta Baintreach (Fir / Mná) Pósta ach ag cónaí ar leithligh Colscartha

i bPáirtnéireacht Shibhialta Páirtnéir Sibhialta Marthanach i bPáirtnéireacht Shibhialta ach ag cónaí ar leithligh Iar-pháirtnéir Sibhialta

Más pósta nó i bpáirtnéireacht shibhialta, luaigh ainm do chéile nó pháirtnéara shibhialta (más ag cónaí leat nó á cothabháil agat)

Dáta pósta nó páirtnéireachta shibhialta, más tar éis an 31 Nollaig 2022

Más baintreach nó páirtnéir sibhialta marthanach (fir / mná), luaigh dáta báis do chéile nó pháirtnéara shibhialta

Más scartha, colscartha, nó i bpáirtéirneacht shibhialta atá scaoilte, luaigh an dáta scartha, colscartha nó scaoilte den pháirtnéireacht shibhialta

Díolúine Mhéadaithe / Leanáí Cleithiúnacha

(féach Nóta 4 ar leathanach 1)

Luaigh an líon Leanáí Cleithiúnacha

Faoi Bhuan-éagumas

Cuir sa / sna bhosca(i) lena chur in iúl an raibh tú féin agus / nó do chéile nó pháirtnéir sibhialta faoi Bhuan-éagumas do 2023 (más é seo do chéad éileamh faoin mírcheann seo ceangail teastas dochtúra ag deimhniú cén cineál éagumais agus a mhéid)

TÚ FÉIN DO CHÉILE nó PHÁIRTNÉIR SIBHIALTA

Creidmheas Cánach Aoise

Má rugadh tú féin nó do chéile nó pháirtnéir sibhialta roimh 1 Eanáir 1958 luaigh an dáta breithe

An Scéim um Fhaoiseamh Ligean-Seomra

Is féidir go mbeidh **Faoiseamh Ligean-Seomra** dlite sa chás go bhfuil seomra(i) i d'aonáit nó phríomháit chónaithe ligthe mar chóiríocht chónaithe agus nach mó an t-ioncam comhlán a éiríonn as ná €14,000 sa bhliain 2023.

Má tá Faoiseamh Ligean-Seomra dlite duit luaigh an t-ioncam cíosa comhlán faighte sa bhliain 2023 TÚ FÉIN DO CHÉILE nó PHÁIRTNÉIR SIBHIALTA

Ná háirigh an tsuim seo in aon fhiigiúr d'ioncam cíosa ar leathanach 2.

Seirbhísí maidir le Cúram Leanáí

Is féidir díolúine a éileamh maidir le **Seirbhísí Cúraim Leanáí** sa chás nach mó an t-ioncam a fhaightear i 2023 ná €15,000, agus go gcomhlíontar coinníollacha áirithe.

Ioncam faighte do Sheirbhísí Cúraim Leanáí roimh chostais (Alt 216C den ACCán 1997) TÚ FÉIN DO CHÉILE nó PHÁIRTNÉIR SIBHIALTA

Cuir sa bhosca más mian leat díolúine a éileamh i leith ioncaim do Sheirbhísí Cúraim Leanáí

Muirir, srl ar ioncam (Blianachtaí, Íocaíochtaí Cothabhála, Cúnaint, srl) nó Cíos Is Iníochta le Neamhchónaitheoir

An cineál íocaíochta

Cuir sa bhosca má d'asbhain tú cáin

An duine lenar
íocadh (Ainm agus
Seoladh, áirigh
Eircode (más eol))

an Gaol, más ann, leatsa

An Méid Comhlán Íochta (roimh asbhaint cánach más ann) €

Creidmheasanna / Faoisimh Cánach eile don bhliain 2023

Más mian leat aon chreidmheasanna / faoisimh eile chánach a éileamh ón liosta thíos, cuir isteach an tsuim atá á héileamh sa bhosca cuí. Ní mór gach admháil tacaíochta a choinneáil ar feadh sé bliana toisc go bhféadfaidh sé go n-iarrfar ort iad a sheoladh isteach má roghnaítear d'éileamh chun scrúdú sonraithe a dhéanamh air.

Creidmheas Cánach do Ghaol Cleithiúnach	<input type="text"/> €
Duine faoi Éagumas – Faoiseamh d'Fhostú Cúramóra	<input type="text"/> €
Creidmheas Cánach do Leanbh faoi Éagumas	<input type="text"/> €
Creidmheas Cánach Cúramóra Linbh do Dhuine Singil	<input type="text"/> €
Creidmheas Cánach do Chúramóir Baile	<input type="text"/> €
Cíos Íochta ar Chóiríocht Chónaithe Phríobháideach	<input type="text"/> €
Creidmheas Cánach do Bhaintreach nó Pháirtneir Sibhialta Marthanach	<input type="text"/> €
Creidmheas Cánach do Dhuine Dall	<input type="text"/> €
Liúntas i leith Madraí Treorach	<input type="text"/> €
Madraí cabhrach do dhaoine fásta agus do leanaí	<input type="text"/> €
Sochar Buansláinte	<input type="text"/> €
Conradh Blianachta Scoir (RAC)	<input type="text"/> €
Cuntas Coigiltis Scoir Pearsanta (PRSA)	<input type="text"/> €
Táillí Teagaisc	<input type="text"/> €
An Dreasacht Athchóirithe Tí (HRI) - Creidmheas cánach dlite don bhliain 2023 bunaithe ar d'éileamh DAT ar líne	<input type="text"/> €

Gnóthachain Chaipitiúla

Gnóthachain Chaipitiúla don bhliain 1 Eanáir 2023 – 31 Nollaig 2023

Má dhiúscair tú féin nó do chéile nó pháirtneir sibhialta aon sócmhainní inmhuirir sa bhliain 2023 tabhair an fhaisnéis seo a leanas

	TÚ FÉIN	DO CHÉILE nó PHÁIRTNÉIR SIBHIALTA
1. Tuairisc na Sócmhainne (féach Nóta 1 anseo thíos)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. Fáltais as díolachán	€ <input type="text"/>	€ <input type="text"/>
3. Cuir ☒ sa bhosca más rud é gurbh í an tsócmhainn do Phríomháit Chónaithe Phríobháideach	☐	☐
4. Cuir ☒ sa bhosca má tá faoiseamh iomlán á éileamh agat ó Cháin Ghnóthachan Caipitiúil ar dhiúscairt Phríomháit Chónaithe Phríobháideach	☐	☐

Nótaí Gnóthachan Caipitiúil

1. Murarbh í an tsócmhainn inmhuirir do Phríomháit Chónaithe Phríobháideach, mar shampla, má dhiúscair tú féin nó do chéile nó pháirtneir sibhialta talamh nó scaireanna i rith na bliana agus gur eascair gnóthachan inmhuirir as, is cóir duit **Foirm CG1** a chomhlánú (féach Nóta 2 anseo thíos).

2. Tá Foirm CG1 ar fáil ar ár suíomh gréasáin www.revenue.ie nó ónár seirbhís Foirmeacha & Bileoga ach glaoch ar +353 1 738 3675.

Tá tuilleadh eolais faoin gCáin Gnóthachan Caipitiúil ar fáil ar www.revenue.ie.

NÍ MÓR DUIT AN DEARBHÚ SEO A SHÍNIÚ

DEARBHAÍM, chomh fada agus is eol dom agus mar a chreidim, go bhfuil san fhoirm seo tuairisceán ceart de réir na bhforálacha den Acht Comhdhlúite Cánacha (ACCán) 1997 ar m'fhoinsí ioncaim ar fad agus ar mhéid an ioncaim faighte as gach foinse sa bhliain 2023, agus ar gach diúscairt sócmhainní inmhuirir sa bhliain 2023.

DEARBHAÍM, chomh agus is eol dom agus mar a chreidim, go bhfuil na sonraí ar fad atá tugtha i leith creidmheasanna agus faoisimh chánach atá á n-éileamh agus maidir le heisiocaíochtaí curtha síos i gceart.

Síniú	<input type="text"/>	Dáta	<input type="text"/>
Seoladh	<input type="text"/>	Teileafón	<input type="text"/>
Eircode	<input type="text"/>		
An stádas lena ndéantar an tuairisceán (féach Nóta 3 ar leathanach 1)	<input type="text"/>	thar ceann	<input type="text"/>
Más ar son mhionaoisigh an t-éileamh, luaigh dáta breithe an mionaoisigh			<input type="text"/>

Sonraí Bainc

Tabhair le do thoil na sonraí ar do chuntas bainc le go bhféadfaidh na Coimisinéirí Ioncaim d'aisíocaíocht a aistriú chuig do chuntas bainc Éireannach

Limistéar Aonair d'Íocaíochtaí Euro (LAÍE)

Go hiondúil bíonn Uimhreacha Idirnáisiúnta Chuntas Bainc (UICB) agus Cóid Aitheantais Bainc (CAB) ar fáil ar do ráitis chuntais bainc. Tá breis eolais ar LAÍE le fáil ar www.revenue.ie.

Ní féidir aisíocaíocht a dhéanamh díreach chuig cuntas bainc eachtrach nach bhfuil ina bhall de LAÍE.

UICB (Uasfhad 34 carachtar)

CAB (Uasfhad 11 carachtar)

Má tá tú pósta nó i bpáirtnéireacht shibhialta agus roghnaigh tú Cómheasúnú do 2023, déan sonraí cuntais bhainc do chéile nó do pháirtnéara shibhialta a chur ar fáil

UICB (Uasfhad 34 carachtar)

CAB (Uasfhad 11 carachtar)

Nóta: Íocfar aon aisíocaíocht Cánach chuig an cuntas bainc seo mura gcuirtear a mhalairt in iúl

Pionóis Shibhialta / Ionchúiseamh Coiriúil

Leagtar síos faoi na dlíthe cánach go ngearrfar pionóis shibhialta agus smachtbhannaí coiriúla araon más amhlaidh nach ndéantar tuairisceán, go ndéanfar tuairisceán bréagach, go gcuidítear le tuairisceán bréagach a dhéanamh, nó go n-éilítear creidmheasanna cánach, liúntais nó faoisimh nach bhfuil dlíthe. Má thionscnaítear ionchúiseamh coiriúil i gcoinne duine agus go gciontaítear ar díotáil i gcoir é / í, féadfar pionós a ghearradh air / uirthi nach mó ná €126,970 agus / nó fineáil suas le dúbailt na difríochta idir an cháin a dearbhaíodh a bheith dlíthe agus an cháin iarbhír a cinneadh ar deireadh thiar a bheith dlíthe, agus / nó príosúnacht.

Bailíonn na Coimisinéirí Ioncaim cánacha agus dleachtanna agus cuireann siad rialuithe custam i bhfeidhm. Iarrann na Coimisinéirí Ioncaim ar chustaiméirí sonraí pearsanta áirithe a sholáthar chun na gcríocha seo agus chun roinnt feidhmeanna eile reachtúla a chomhlíonadh, faoi mar a shannann an tOireachtas. Féadtar do shonraí pearsanta a mhalartú le Ranna agus gníomhaireachtaí eile Rialtais faoi chúinsí áirithe sa chás go bhforáiltear seo sa dlí. Tá sonraí iomlána faoi bheartas um chosaint sonraí na gCoimisinéirí Ioncaim ina leagtar amach an gcaoi a n-úsáidfidimid do shonraí pearsanta chomh maith le eolas i ndáil le do chearta mar ábhar sonraí ar fáil ar ár leathanach **Priobháideacht** ar www.revenue.ie. Tá sonraí faoin mbeartas seo ar fáil i gcruachóip chomh maith, ach é sin a iarraidh.

Don Oifig Amháin

Ríomh Aisíocaíochta Cánach

